

Aan de slag met het nieuwe curriculum

Lucie Gooskens
Programmamanager SLO

Waar zien jullie de grootste kansen bij de onderwijsregio's voor de curriculumvernieuwing ?

Is dat vooral in:

- Het aanscherpen van de onderwijsvisie en gezamenlijke koers?
 - Het vertalen van landelijke curriculumontwikkelingen naar de regionale context?
 - Het verdiepen van kennis van leergebieden en kerndoelen?
 - Het versterken van didactisch handelen en pedagogische kwaliteit?
 - Het professionaliseren van leraren, schoolleiders en curriculumcoördinatoren?
 - Het begeleiden van curriculumimplementatie in scholen en schoolteams?
 - Organisatie, verandermanagement en onderwijskundig leiderschap?
 - Het ontwikkelen en delen van praktijkvoorbeelden, materialen en instrumenten?
 - Het bouwen aan een professionele leercultuur en duurzame borging?
 - Het ondersteunen van startende leraren en het behouden van personeel?
 - Het versterken van regionale kennisdeling en netwerken?
 - Of zien jullie vooral andere kansen?
-

Waarom kerndoelen actualiseren?

- ✓ Achterstallig onderhoud curriculum
- ✓ Formulering is te globaal waardoor er (te) weinig sturing vanuit gaat
- ✓ Doorlopende leerlijnen zijn niet op orde
- ✓ Referentiekaders taal & rekenen en kerndoelen sluiten onvoldoende aan

Wat is het fundament van de nieuwe kerndoelen?

Een breed curriculum

- Kwalificatie, socialisatie, persoonsvorming
- Aandacht voor pluriforme en democratische samenleving

Versterking basisvaardigheden

- Taal en rekenen-wiskunde (en geletterdheid/gecijferdheid)
- Burgerschap
- Digitale geletterdheid

Concreter én met professionele ruimte

- Duidelijker wat tot de kern behoort
- Ongeveer 70% gemeenschappelijke basis
- 30% ruimte voor eigen accenten

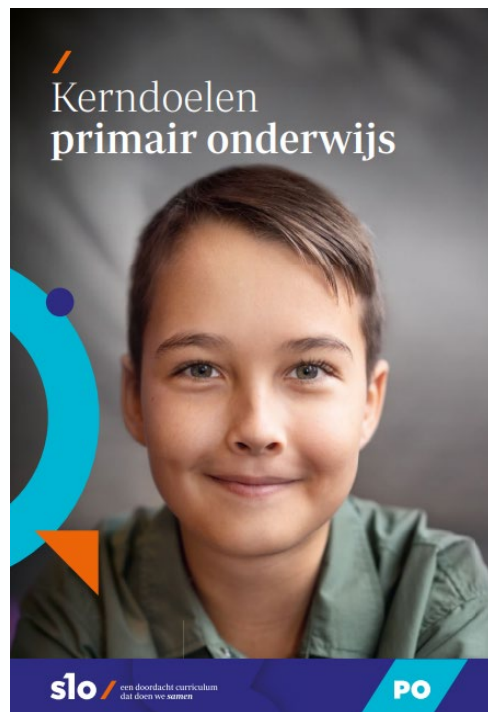
Samenhang in het curriculum

- Gemeenschappelijke architectuur po – vo – examenprogramma's
- Horizontale samenhang binnen en tussen leergebieden

Kerdoelen

&

Functionele kerndoelen

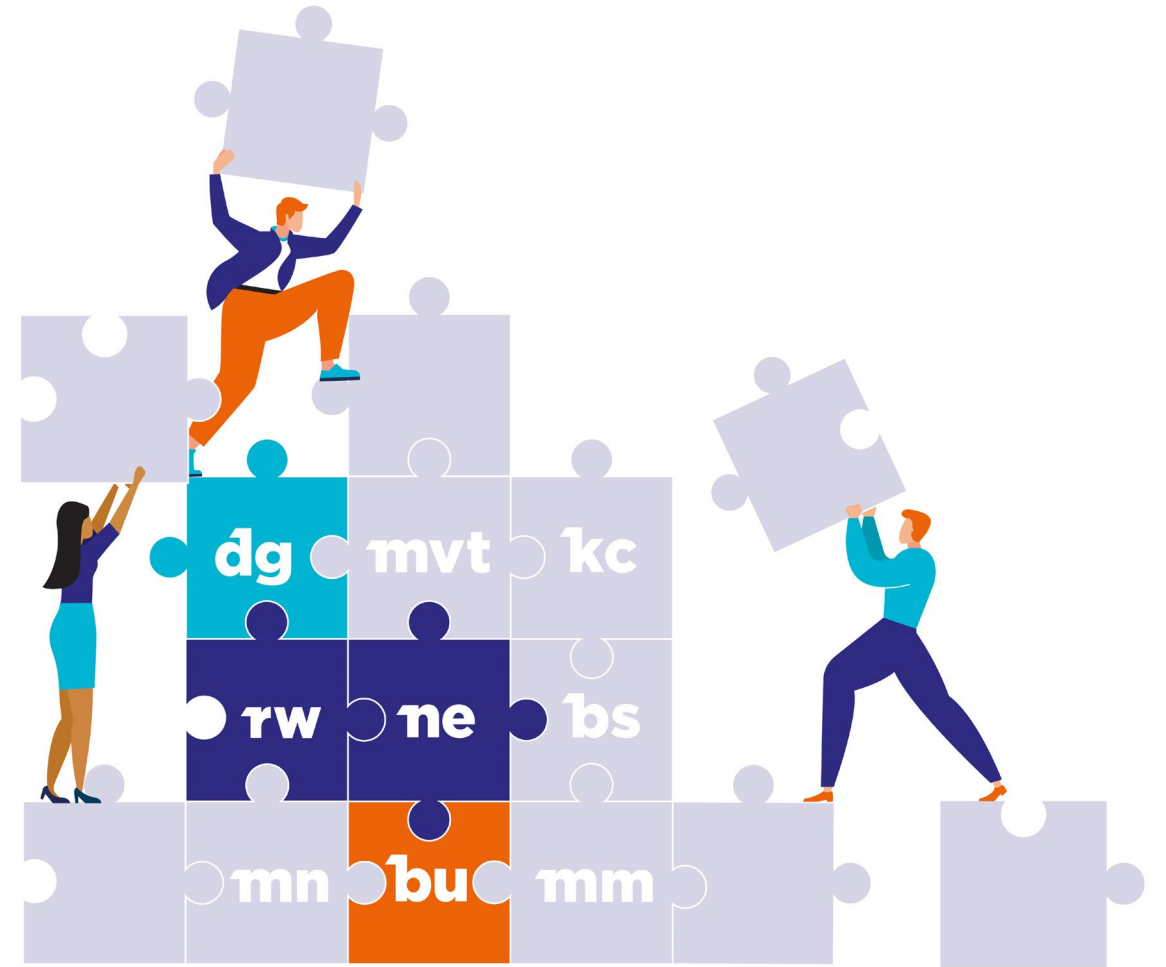

Voor po, onderbouw vo en (v)so
inclusief leerlingen so en vso uitstroomprofiel
vervolgonderwijs

Voor so zml/mb
Voor vso uitstroomprofiel dagbesteding
Voor vso uitstroomprofiel arbeidsmarkt

Kerdoelen

- De negen leergebieden zijn een ordening, geen 'vaste' vakken
- Binnen leergebieden: samenhang tussen doelen van de verschillende domeinen
- Samenhang tussen leergebieden met o.a. taal en rekenen-wiskunde in de andere leergebieden

/ Opbouw kerndoelen en eindtermen: aanbodsdoelen, beheersingsdoelen en ervaringsdoelen

karakteristiek

Wettelijke status:

kerndoel/eindterm:

- Doelzin
- Uitwerking (Het gaat hierbij om)

Geen wettelijke status:

- Illustratie (Te denken valt aan)

/ Kerndoelenboek PO

Voorafgaan aan de doelen van elk leergebied staat de

Karakteristiek

Met daarin:

- Kenmerken van het leergebied
- Samenhang binnen het leergebied
- Samenhang met andere leergebieden

Nederlands – voorbeeld kerndoel

Kerndoel 1: De school stimuleert de taalcompetentie van leerlingen

- 1A De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving
- 1B De school stimuleert de taalontwikkeling van de leerling in alle leergebieden

Nederlands – voorbeeld kerndoel

Kerndoel 3: De leerling produceert teksten

- 3A De leerling spreekt en schrijft afgestemd op doel, publiek en context
- 3B De leerling gebruikt taal op een creatieve manier
- 3C De leerling schrijft om tot kennisopbouw of begrip te komen

Kerndoelen Nederlands

Leerlingen worden taalcompetent in het Nederlands om deel te kunnen nemen aan een geletterde samenleving en het onderwijs.

Welke beweging wordt ingezet?

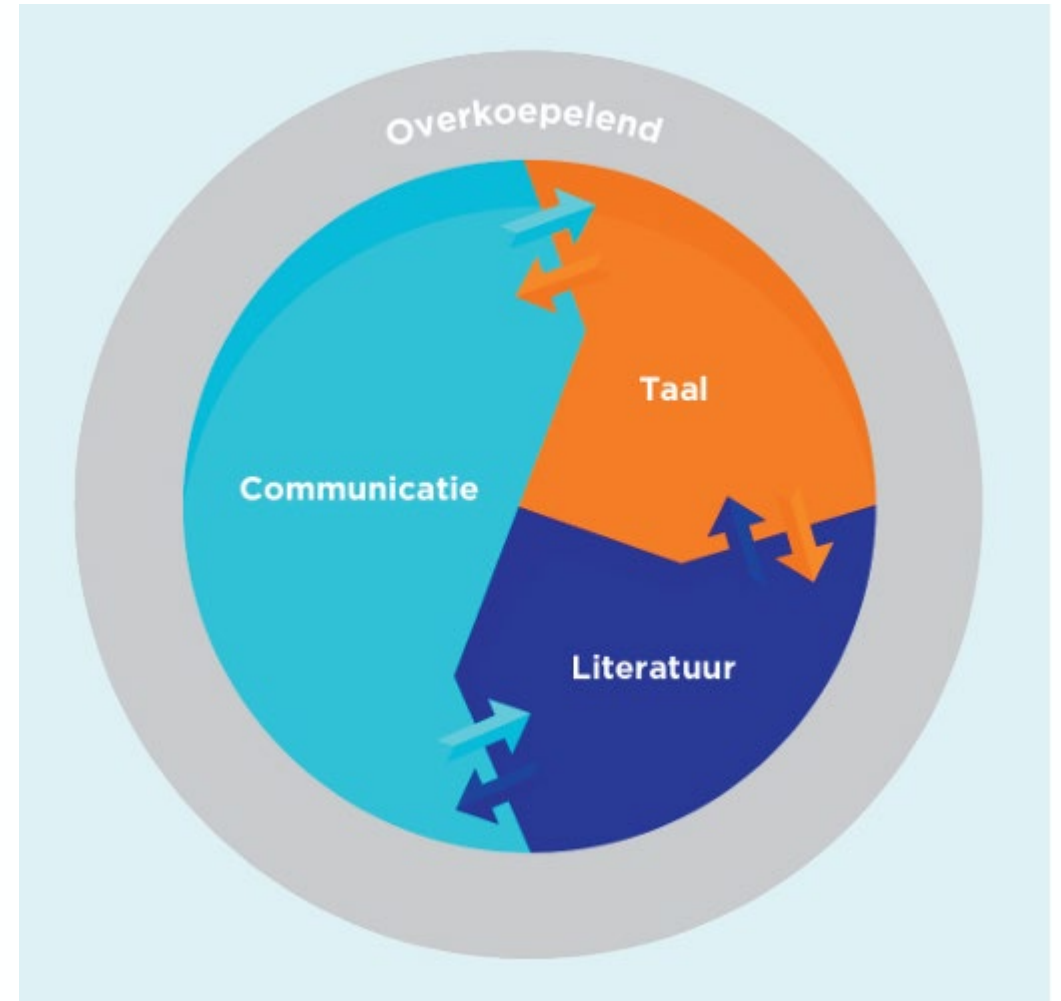
Een beweging naar **rijk, betekenisvol, actief en samenhangend** taalonderwijs: rijke teksten binnen betekenisvolle contexten, met ruimte voor taalproductie en oog voor de samenhang binnen het leergebied en met andere leergebieden.

Hoe zie je dit terug in de kerndoelen? o.a.:

- Focus op diep tekstbegrip
- Meer ruimte voor taalproductie
- Inzicht in hoe taal werkt is onderdeel van de kerndoelen

Lees meer: [Nieuwe kerndoelen Nederlands: wat verandert er?](#)

Kerndoelen rekenen en wiskunde

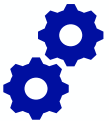
Gecijferde burgers die vlot en wendbaar kunnen rekenen, kritisch kunnen redeneren en probleemoplossend kunnen handelen in een steeds complexere samenleving.

Welke beweging wordt ingezet?

Leerlingen leren niet alleen vlot en wendbaar rekenen, maar ook kritisch omgaan met getallen en andere wiskundige informatie. Leerlingen leren wiskunde herkennen in bekende en nieuwe situaties. Wiskundig redeneren en rekenen gaan hand in hand.

Hoe zie je dit terug in de kerndoelen? o.a.:

- Meer aandacht voor wiskundig redeneren
- Meer aandacht voor wiskundige attitude
- Kritisch wiskundig denken als belangrijke vaardigheid

Lees meer: [Nieuwe kerndoelen rekenen en wiskunde: wat verandert er?](#)

Kerndoelen burgerschap

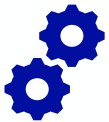
Leerlingen ontdekken wat het betekent om te leven in een democratische en diverse samenleving en hoe ze die mede kunnen vormgeven.

Welke beweging wordt ingezet?

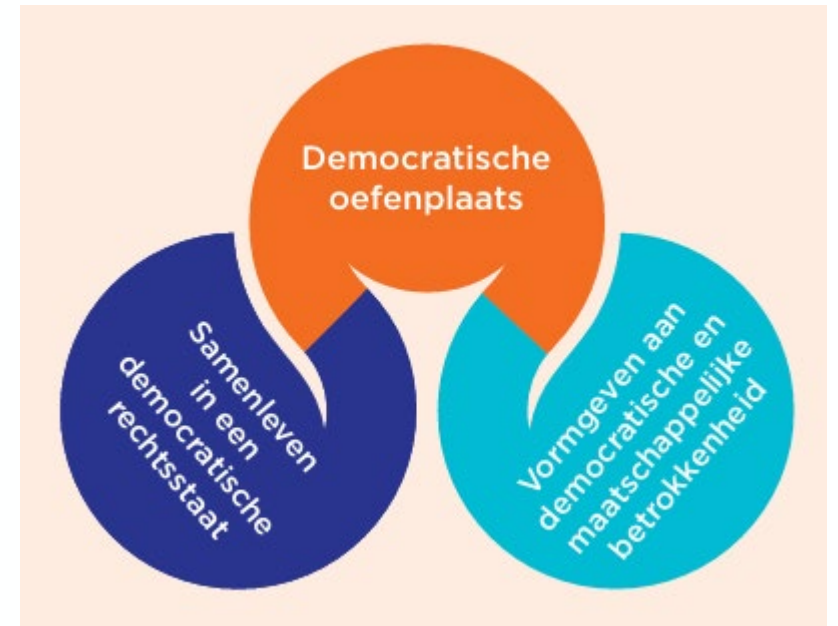

Burgerschap is niet nieuw en is al langere tijd verplicht onderdeel van het onderwijs. Met de kerndoelen wordt het onderwijsinhoudelijke deel van de wettelijke burgerschapsopdracht verder geconcretiseerd.

Hoe zie je dit terug in de kerndoelen? o.a.:

- De wettelijke burgerschapsopdracht wordt aangevuld met een afgebakend leergebied met eigen kerndoelen
- Leerlingen leren wat een diverse en democratische samenleving is en oefenen met het bijdragen en vormgeven ervan
- De school als oefenplaats

Lees meer: [Nieuwe kerndoelen burgerschap: wat verandert er?](#)

Kerdoelen digitale geletterheid

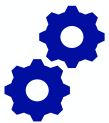
Leerlingen laten uitgroeien tot digitaal vaardige, kritische en creatieve burgers die bewust kunnen deelnemen aan een steeds verder digitaliserende samenleving.

Welke beweging wordt ingezet?

Veel scholen werken al aan de digitale vaardigheden van hun leerlingen, maar met de nieuwe kerndoelen komt er voor het eerst een wettelijk kader. En daarmee, naast aandacht voor praktische vaardigheden en digitaal ontwerpen en maken, ook aandacht voor veilig, bewust en kritisch handelen.

Hoe zie je dit terug in de kerndoelen? o.a.:

- Een landelijk, afgebakend leergebied met eigen kerndoelen
- Aandacht voor veilig en bewust handelen
- Kritisch denken en verantwoordelijkheid nemen bij digitale technologie en digitale media

Lees meer: [Nieuwe kerndoelen digitale geletterdheid: wat verandert er?](#)

Curriculumontwikkeling is geen eiland

1. Wat willen we voor onze leerlingen?

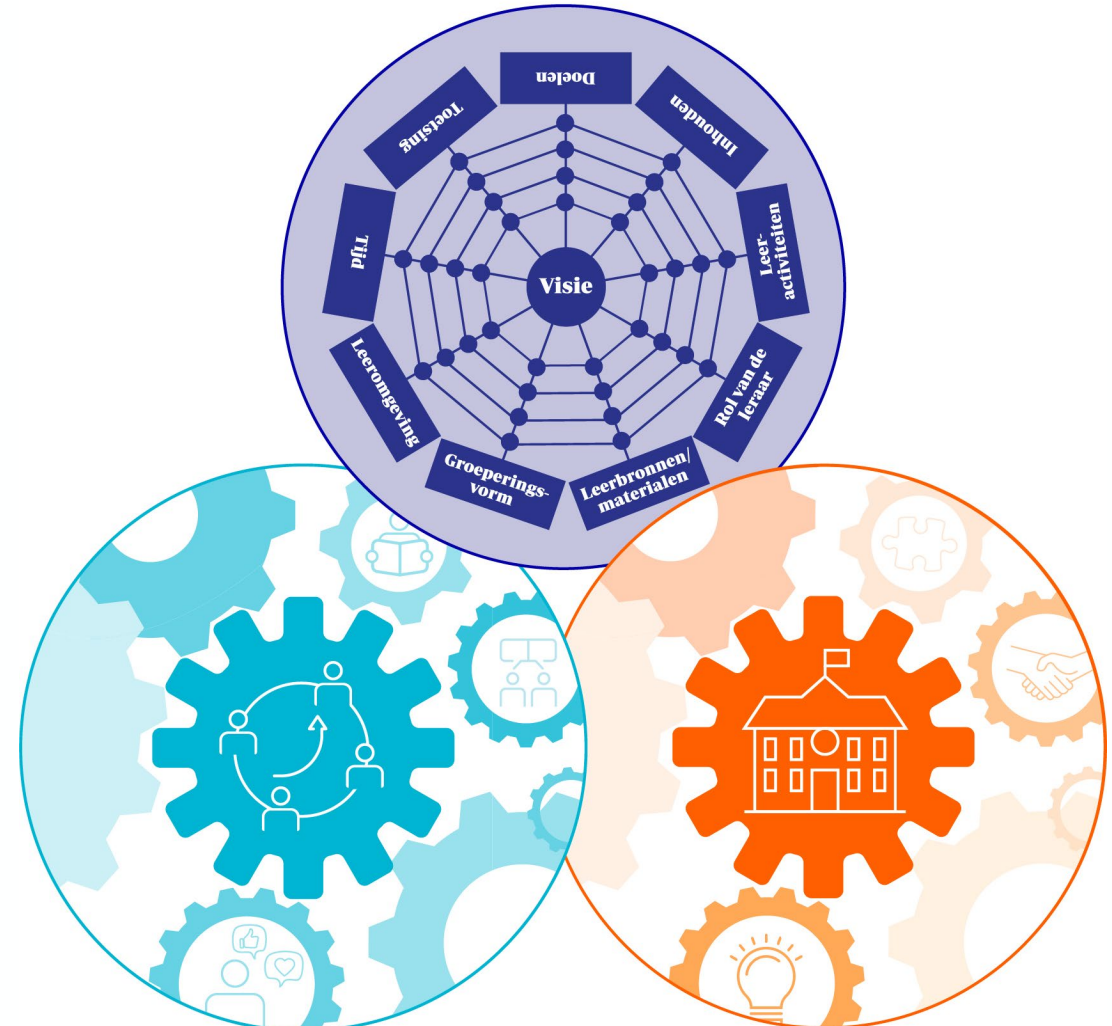
curriculumontwikkeling

2. Wat kunnen we (al)?

professionele ontwikkeling

3. Welke ruimte hebben we?

organisatieontwikkeling

Professionele ontwikkeling

Organisatieontwikkeling

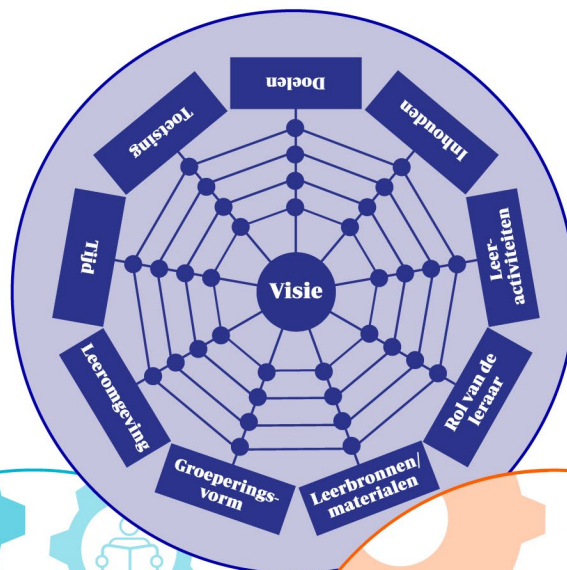
Integrale onderwijsontwikkeling¹

Curriculumontwikkeling

Samenhangend onderwijsaanbod

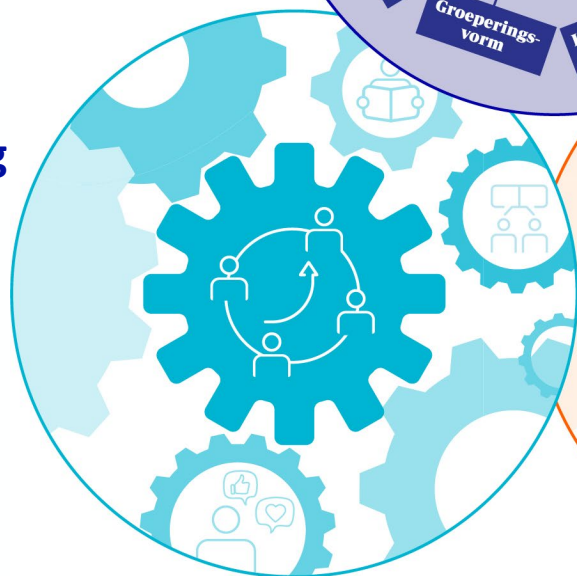
1. Waarheen leren zij?
2. Wat leren zij?
3. Hoe leren zij?
4. Waarmee leren zij?
5. Wanneer leren zij?
6. Met wie leren zij?
7. Waar leren zij?
8. Wie begeleidt hun leren?
9. Hoe wordt hun leren getoetst?

Curriculumontwikkeling

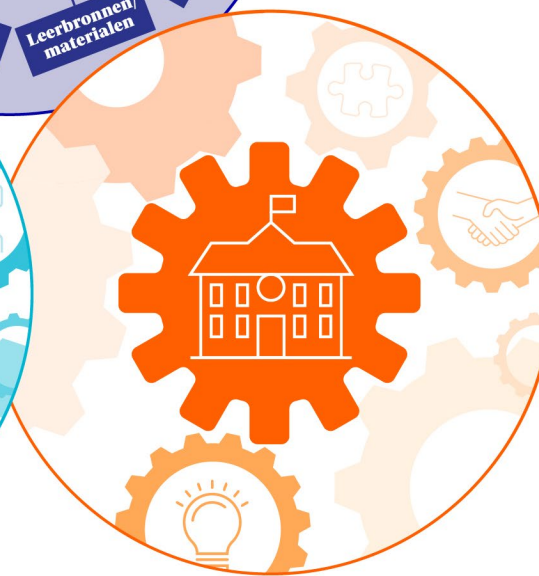

Professionele ontwikkeling

Nieuwe vakinhouden
Pedagogisch-didactisch
Ontwerpvaardigheden
Veranderbereidheid/-kundigheid

Professionele ontwikkeling

Organisatieontwikkeling

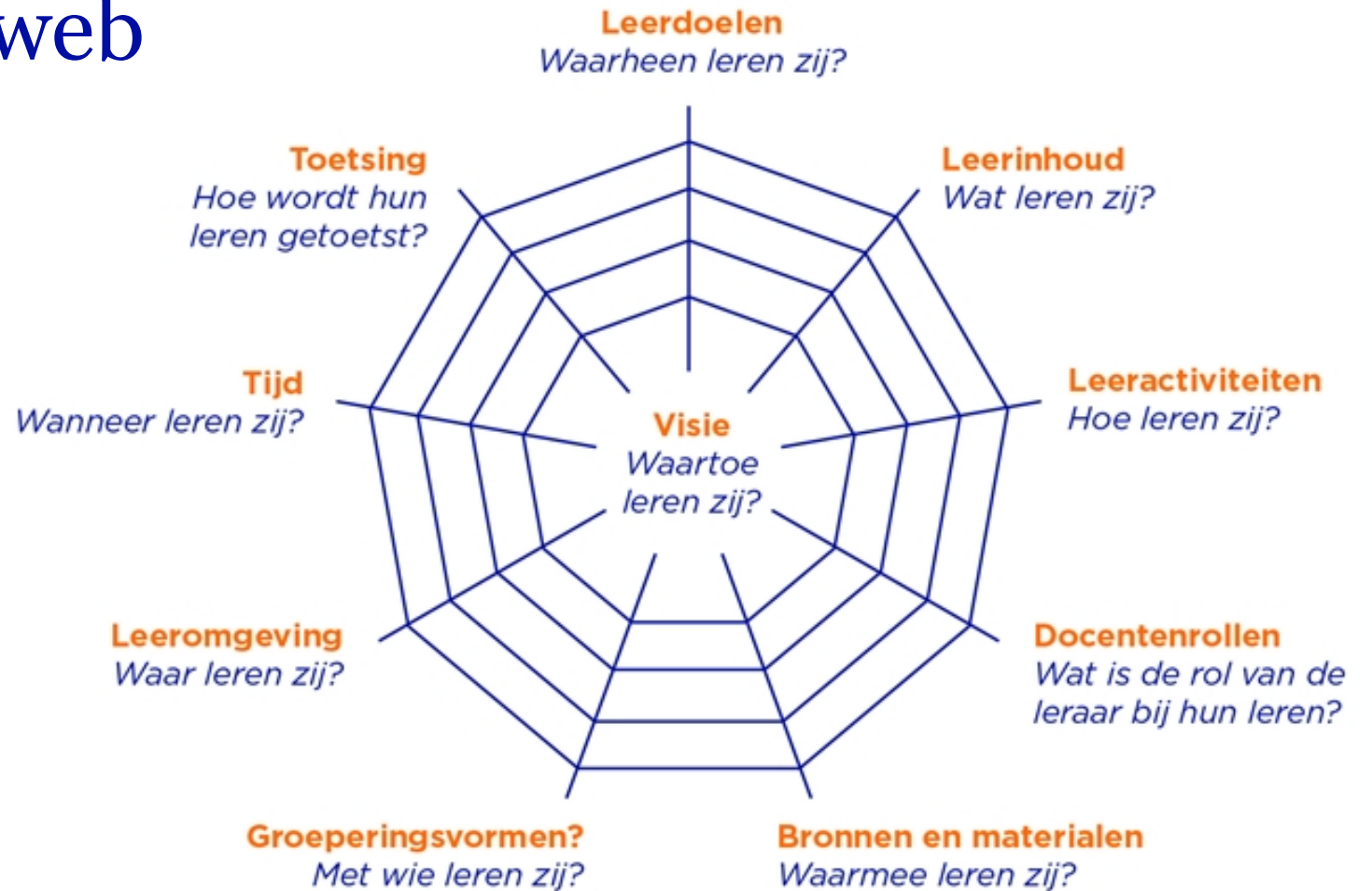
Organisatieontwikkeling

O.a. schoolinfrastructuur:

- Lestabel
- Taakbeleid
- Budget
- Teamindeling
- Overlegstructuren
- ...

¹ Curriculumspiegel 2017, blz. 135.

Curriculum spinnenweb

Waarom curriculumgesprekken?

Kerdoelen zijn geen kant-en-klaar onderwijs, je moet er nog onderwijs van maken. (en de lesmethode is maar een onderdeel van het spinnenweb)
(Ball et al., 2011; Sinnema et al., 2020)

Wat is daarvoor nodig?

- Gezamenlijke betekenisgeving aan de vernieuwing
- Dialoog en reflectie
- Actieve participatie van het hele team
- Expliciteren van praktijkkennis van leraren

Elementen om mee te spelen

Begrijpen van de geactualiseerde landelijke doelen

Vormen van een visie op vak, leergebied, school

Maken van relevante curriculumkeuzes
(bv. curriculumkleed)

Bepalen van benodigde professionalisering en organisatie

Maken van een evaluatieplan